

Vad är PHPT?

Min keeshond är PHPT-testad. Det är en tik på snart sex år. Hon är fullt frisk, lite busig, mycket bortskämd och med en aning för hög trivselvikt. Men hon är alltså testad PHPT-positiv. Det innebär att hon har anlaget för att utveckla sjukdomen primär hyperparathyroidism, något som kommer att ske förr eller senare om hon inte dessförinnan dör av någon annan sjukdom eller olycka. PHPT utvecklas nämligen ganska sent i hundens liv. PHPT drabbar både människor och djur men är inte någon vanlig sjukdom. Hos hundar, som i snitt får den vid 9-10 års ålder (men ibland redan vid 5-6 år eller inte förrän vid 11-12 år) kan symptomen dessutom lätt förväxlas med vanliga ålderskrämpor. Hunden dricker mycket, kissar mycket, har kanske svårt att hålla sig, får urinsten, njursten, blir stel i lederna, trött, tappat aptiten, osv.

Hunden har fyra mycket små bisköldkörtlar med hormon som reglerar halten och balansen kalcium/fosfor i kroppen. (Har man sysslat med utfordring av valpar och unghundar så har man säkert fått höra hur viktigt det är att valpmaten innehåller rätt balanserad mängd kalcium/fosfor för skelettets utveckling.) Vid PHPT bildas små tumörer i en eller flera av bisköldkörtlarna och då fungerar inte längre systemet som det ska. Den angripna körteln producerar för mycket PT hormon och följden blir förhöjd kalciumhalt i blodet. Kalcium dras ur skelettet och när kroppen ska försöka göra sig av med överflödet hamnar mycket i njurarna som drabbas av obotliga skador som leder till döden om sjukdomen inte behandlas.

När jag nu vet om att min kees kan råka ut för detta låter jag veterinären ta ett blodprov och testa kalciumhalten i blodet en gång om året. Det ska normalt ligga någonstans mellan 1,9 och 3 mmol/l, och det prov vi tog låg på 2,7. Alltså ingen anledning till oro, och hon är ju också fortfarande relativt ung.

Men om hunden nu har börjat utveckla sjukdomen så blir det troligen en operation där man avlägsnar den angripna körteln. Tiden direkt efter operation är den mest kritiska eftersom de icke angripna körtlarna har lagt av med sin produktion när den sjuka producerade för mycket hormon. Dessa måste triggas igång igen och hunden få tillskott av kalcium och D-vitamin tills läget stabiliseras. Prognosen efter en operation är ofta god - om det inte har uppstått någon njurskada.

Så hur är det nu med DNA-test, avel och ärftlighet?

Testet är ett DNA-test för keeshond som utvecklats i USA där man hade funnit fler fall av PHPT i populationen keesar än hos andra raser. Man skickar ett blodprov, ifyllda formulär, betalar och får svaret inom några veckor. Testet är antingen positivt eller negativt.

Om hunden har genen med anlaget för sjukdomen blir testet positivt. Har hunden inget anlag är den negativ. Det man inte har, kan man inte föra vidare. Alltså två negativa föräldrar får endast valpar som också är negativa. (Hereditärt negativa eller "ärftligt fria".)

Det räcker att en av föräldrarna är positiv för att en del av valparna ska ärva anlaget.

Använder man enbart negativa föräldradjur i aveln blir alltså alla valpar fria. Det betyder också att man inte behöver testa avkommorna och när i nästa generation endast ärftligt fria hundar används slipper vi en onödig sjukdom. Vi har här en unik möjlighet att utrota en

sjukdom inom vår ras! Jag är säker på att det finns flera rasklubbar som är avundsjuka på oss. Många raser har sina egna ärftliga sjukdomar att brottas med.

Rasklubben har ännu inte ett formellt krav på att alla ska testa sina avelsdjur. Vi litar på uppfödarnas eget förnuft och att de testar för att de vill föda upp så sunda hundar som möjligt. För att få valpförmedling via rasklubben krävs att föräldradyren är testade (eller ärftligt fria).

Min hund har som sagt anlaget för sjukdomen men det är inget jag oroar mig över. Hon är ändå frisk och det hoppas jag att hon kommer att vara länge. Med regelbundna kontroller kommer vi att upptäcka ev. sjukdom i tid för att förhindra att den blir allvarlig.

Juli 2009

Monica Ekman

[Läs mer om PHPT](#)